



LAURBERG & GAD FOT.

FOTOTYPI PACHT & CRONES EFTF.

A. Vuess

II.

Kurt Wulff.

4. September 1881—4. Maj 1939.

Tale i Videnskabernes Selskabs Møde den 1. December 1939.

Af **Poul Tuxen.**

Ved Kurt Wulffs Død den 4de Maj i Aar har Selskabet mistet en Forsker, der i ualmindelig Grad evnede at bane sig Vej, hvor ingen tidligere havde traadt. Det ofte misbrugte Ord »uerstattelig« falder naturligt ved denne Lejlighed, fordi ingen Sprogforsker for Tiden behersker de Omraader, Wulff havde underlagt sig. Dobbelt tragisk virker hans Død, fordi den ikke blot ramte ham i forholdsvis ung Alder, men ogsaa paa et Tidspunkt, da han endnu ikke havde naaet Afslutningen af det Arbejde, der skulde blive hans Livsværk.

Kurt Wulff blev født i Hellerup den 4de Sept. 1881. Hans Fader, Grundlæggeren af det kendte Tobaksfirma, var født i Barmstedt, men blev 1863 paa Grund af de politiske Forhold af sin Onkel og senere Svigerfader sendt til Danmark, hvor han fik Indfødsret 1866. I Hjemmet var Sproget tysk, men Sindelaget dansk. Wulff har selv karakteriseret sit Barndomshjem med de Ord, der uvilkaarligt melder sig, naar Talen er om et tysk Hjem: Nøjsomhed, Arbejdsglæde og Pligtfølelse, og det var Egenskaber, der Livet igennem prægede ham selv. Han blev Student 1900 fra Østersøgades Skole; hans Hovedinteresse var i Skole-

aarene Entomologi, en Interesse der forøvrigt fulgte ham hele Livet. Han nævnes med Ære blandt vore Entomologer som en flittig og dygtig Sommerfuglesamler og efterlod sig en betydelig Samling, der nu befinder sig paa Zoologisk Museum.

Ved Universitetet gav han sig til at studere klassisk Filologi og sammenlignende Sprogvidenskab og kom derved i Berøring med Vilh. Thomsen, der fik en afgørende Indflydelse paa hans Studiers Gang, baade hvad Stof og Metode angaar. Kurt Wulff horte til de Forskere, der kun i ringe Grad modtager Paavirkning fra andre. Af de talrige Sprogforskere, han efterhaanden kom i Berøring med, følte han sig egentlig ikke i Gæld til nogen; men med Vilh. Thomsen var det en anden Sag. Det var Vilh. Thomsens Interessesfære og hans Synsmaade, der blev Udgangspunkt for Wulffs eget Arbejde, og Forholdet mellem Lærer og Elev udviklede sig med Aarene til et varmt Venskab.

Ved Siden af den Berigelse, Thomsens Forelæsninger ydede Wulff, betød et tremaanede Ophold i Oxford 1903 kun lidet; mere kunde to Semestre i Leipzig 1905—06 byde ham, hvor den elskelige Sanskritist Windisch var hans Lærer. Cand. mag. blev Kurt Wulff 1906 med klassisk Filologi som Hovedfag og Engelsk som Bifag; og faa Maaneder efter kaldtes han til München, hvor han i de kommende 11 Aar deltog i Arbejdet paa den store latinske Ordbog *Thesaurus linguae latinae*, som han har skildret indgaaende i en Afhandling i Nord. Tidsskrift for Filologi 1907. Bortset fra den ypperlige Træning en saadan Virksomhed kan være, naar den ikke fortsættes altfor længe, laa Hovedtiltrækningen ved dette Arbejde for Wulff deri, at det gav ham rigelig Tid til egne Studier. Det er muligt, at Samværet med Münchener-Sanskritisten Ernst Kuhn, der netop søgte

udenfor Indologien i snævrere Forstand, kan have bidraget til at vende Wulffs Opmærksomhed mod Oldjavansk og andre af de Sprog, hvor han skulde komme til at gøre sin Indsats, men nogen afgørende Paavirkning fra Kuhns Side følte Wulff efter eget Sigende ikke. Det var hovedsagelig paa egen Haand, omend i Vilh. Thomsens Aand, han vendte sine Sproginteresser mod de malayo-polynesiske Sprog, hvor der var nok af Opgaver, der ventede paa Løsning, og hvor kun saare lidet var udrettet af de faa Lærde, der havde beskæftiget sig med dem. Han maatte derfor supplere de ofte vanskeligt tilgængelige og meget ofte ganske dilettantiske Hjælpemidler til Studiet af disse Sprog ved Korrespondance med Malajer, Samoanere og andre Syd-havsfolk.

Som en moden Forsker træder Wulff allerede frem paa Orientalistkongressen i København 1908. Det Spørgsmaal, der lige fra hans Studiers Begyndelse optog ham stærkest, var Forholdet mellem disse Sprog og andre, om hvilke man kunde formode, at de hørte til samme Slægt. Tanken om Slægtskab mellem de malayo-polynesiske Sprog og de austro-asiatiske (Munda, Mon-khmer og Annamitisk i For- og Bagindien) blev fremsat af W. Schmidt i Aaret 1906; og ved Kongressen i København forelagde Wulff en Række Iagttagelser til Belysning af disse Forhold, idet han tog en Undersøgelse af malajisk Orddannelse til Udgangspunkt. Han behandlede nemlig en Række Tostavelsesord indenfor Malajisk, Ord der begynder og ender paa Konsonant, og hvis Midtkonsonant er en Halvvokal (konsonantisk i eller u samt h); ved Siden af disse Ord findes der ofte en Eenstavelsesform, et Rodord bestaaende af Konsonant + Vokal + Konsonant, som f. Eks. Ordet »tun« Herre sammenstillet med Ordet »tuwan«. Wulff udtaler nu den Formodning,

og det er heri det betydningsfulde ligger, at det af Halv-vokal bestaaende Element i Tostavelsesformerne af disse Ord er Infixer d. v. s. i Ordets Indre indføjede Bestanddele, og derigennem forklares den forskellige Vokalisering, dels ved Hjælp af Eenstavelsesformernes Vokalskifter, dels ved de diftongiske Infixers vekslende Vokalfarve. Det er værd at fremhæve disse Betragtninger over Infixernes Betydning som formdannende Element, fordi det bl. a. er paa dem, Wulff senere baserer sine Teorier om Sproglægtskab. Sagen er jo den, at de Sprog her er Tale om ikke er i Besiddelse af en saa rig og fast grammatisk Konstruktion som den, der havde gjort det muligt at paavise store Overensstemmelser i de indogermanske Sprogs Bygning. Det galdt derfor om at finde Elementer, der kunde danne Grundlaget for Bedømmelse af Slægtskabsforholdene. Og derigennem faar disse Undersøgelser — bortset fra deres Betydning for Forstaaelsen af de Sprog, der gav Anledning til dem, — stor Interesse for den almindelige Sprogvidenskab; thi Spørgsmaalene maa her stilles paa en ny Maade. Wulffs første Afhandling peger betydningsfuldt frem mod hans senere Indsats, danner i Virkeligheden en Introduktion til det vidt omfattende Arbejde, der afsluttedes med hans efterladte Værk; han er allerede her i Gang med Problemer, der fik afgørende Betydning for hans Undersøgelse af langt større Sproggrupper; man kan derfor ikke være helt enig med ham, naar han saa bestemt benægtede, at hans Livs Arbejde skulde være Resultatet af en forud fastlagt Plan. Han greb ganske vist det Stof, der i Øjeblikket fængslede hans Opmærksomhed; men det er let at se, hvorledes det altsammen blev til Materiale for Udredningen af hans Betragtning af Sprogsammenhængen.

Foreløbig uddybede han imidlertid i en Afhandling

(Anthropos 1910) sine Iagttagelser over indonesiske Sprog ved en Behandling af Orddannelsen. Han viser, at denne meget hyppigt beror paa en Forbindelse af to Rødder, saa at mange af de Ord, man betragtede som formet ved Sammensætning af Rod og Præfix, i Virkeligheden er Komposita; at begge de to Stavelser i de paagældende Ord er indonesiske Rødder, lader sig paavise dels derved, at de forekommer som Slutstavelse i andre Ord med lignende Betydning, dels ved at de optræder som selvstændige Ord. Han kom derfor til det Resultat, at Sammensætningen af to synonyme eller næsten synonyme Rodord fra urindonesisk Tid har været en af de mest fremtrædende Faktorer ved disse Sprogs Stammedannelse.

Arbejdet med disse Spørgsmaal beskæftigede stadig Wulff i de følgende Aar, hvad en Række Anmeldelser af indonesisk Faglitteratur viser. Men hans Beskæftigelse med Oldjavansk og vel ogsaa praktiske Hensyn førte ham ind paa det Arbejde, der 1917 resulterede i en Doktorafhandling »Den oldjavanske Virāṭaparvan og dens Sanskritoriginal«, der har Undertitlen »et Bidrag til Mahābhārataforskningen«. Fra Midten af forrige Aarhundrede var det kendt, at der paa Bali i hollandsk Indien fandtes bevaret en Række Bøger af det indiske Kæmpeepos Mahābhārata i en gammel Prosaoversættelse, og navnlig hollandske Lærdes Arbejde med disse Tekster havde vist, at de var af stor Betydning baade for javansk og indisk Filologi. Der findes et Utal af indiske Sagn og Legender i javansk og malajisk Literatur, ofte i Form af Stof hentet netop fra Mahābhārata, som udnyttes til poetisk Bearbejdelse i episke Digte, der forholder sig meget frit overfor Originalerne. Men de gamle Prosaoversættelser ser derimod blot deres Opgave i at gøre det indiske Heltedigts Indhold kendt ved en uden digterisk Ambition

udarbejdet rent stofflig Gengivelse af det indiske Værk. Og netop derfor kan vi med en vis Tillid bygge paa dem som Vidnesbyrd om den Mahābhārata-tekst, der har foreligget for disse Oversættere, hvis Virksomhed falder i det 10de Aarhundrede. Wulff satte navnlig ind paa Studiet af Egennavnenes Form og af de talrige i Teksten indeholdte Citater paa Sanskrit; han ansaa det for sit Maal at tilrettelægge til Brug for Mahābhārata-forskningen det Materiale, som kunde udvindes af den oldjavanske Affatning; hans Arbejdes Karakter af Forarbejde betød, at han selv paa Forhaand gav Afkald paa at udnytte sine Resultater, som de fremkom ved en Sammenligning — Sætning for Sætning og Vers for Vers — mellem Oversættelse og Original, og det med Fremhæven af enhver Uoverensstemmelse, der kunde tyde paa, at den indiske Tekst paa disse Punkter har haft en anden Form end den almindeligt antagne. De Resultater, den med fremragende Dygtighed gennemførte Undersøgelse naar til, er i og for sig ingeniunde overraskende, hvilket naturligvis ikke forringer Arbejdets Værdi. Og Wulffs Beskæftigelse med dette udenfor hans egentlige Arbejdsfelt liggende Emne er da ogsaa blevet modtaget med Taknemlighed af Indologer, der havde Blik for de Værdier, der kan tilføres deres egen Videnskab fra den oldjavanske Filologi; det gælder om den Gruppe indiske Lærde, der i Poona er ved at udarbejde en kritisk Udgave af det indiske Epos. Udgiveren af Mahābhāratas fjerde Bog skriver saaledes i Appendix II til Udgavens femte Bind: »Dr. Kurt Wulffs ypperlige Bog om den javanske Version af Virāṭa er blevet benyttet og har vist sig uhyre nyttig. Størsteparten af de Forbedringer af den javanske Tekst, som vi her har antaget, stemmer overens med de af Dr. W. foreslaaede, om end ikke alle.« Det var med fuld Ret, at hans Bidrag til Mahābhārata-

forskningen blev prisbelønnet af Akademierne i Berlin og München.

Efter elleve Aars Ophold i Tyskland vendte Wulff 1918 tilbage til København, hvor han fik Ansættelse som Medhjælper ved Det kgl. Bibliotek og som Lektor i Græsk ved Universitetet. Samtidig begyndte et Samarbejde med Vilh. Thomsen vedrørende de oldtyrkiske Runeindskrifter. Thomsen vakte Wulffs Interesse for Tyrkisk og Kinesisk, og han gik i Gang med en Række Undersøgelser af Centralasiens historiske Forhold, som de afspejlede sig i kinesiske Kilder. Alt dette skulde komme den Udgave af oldtyrkiske Indskrifter fra Mongoliet og Sibirien til gode, som Vilh. Thomsen arbejdede med, og hvis Fuldførelse han overdrog Wulff. Det blev imidlertid ikke denne Opgave, Wulff satte Tid og Arbejdskraft ind paa. Hans Interesse for Kinesisk blev drejet i anden Retning ved den meget omfattende og værdifulde Samling af kinesisk Literatur, som Det kgl. Bibliotek havde erhvervet i Aarene 1920—21. Wulff gik i Gang med Katalogiseringen af denne Samling og førtes i den Forbindelse mere og mere ind paa Studiet af Kinesisk og beslægtede Sprog; dermed vendte han trods Stoffets Nyhed i Virkeligheden tilbage til Arbejder, der laa i Forlængelse af hans tidligere Undersøgelser over Sproglægtskab.

Den nødvendige Fordybelse i Kinesisk blev der Lejlighed til, da Carlsbergfondet satte ham i Stand til at foretage en Studierejse til det fjerne Østen. Rejsen blev foretaget i Aarene 1922—24; han opholdt sig ialt 17 Maaneder i Peking, idet den danske Koloni der gjorde det muligt for ham at forlænge Opholdet. Først og fremmest gjaldt det for Wulff om at tilegne sig praktisk Kendskab til Kinesisk, og med vanlig Energi udnyttede han enhver Lejlighed til at udvide sine Kundskaber; han forbedrede paa Udrejsen sin Tale-

færdighed ved Samtaler med en af de kinesiske boyer om Bord; han øvede sig i Malajisk med sine Chauffører i Singapore osv. Hans Breve og de senere offentliggjorte Skildringer fra Rejsen viser ham som en skarp og klog Iagttager og giver et levende Indtryk af hans Betagelse ved at staa Ansigt til Ansigt med en Virkelighed, han hidtil kun havde kendt gennem Bøger. Han er grebet af den fine og højt kultiverede kinesiske Mennesketype, ved Siden af hvilken Europæerne forekommer ham at gøre et »ganske tarveligt og groft Indtryk«; han føler en varm Sympati for den jævne kinesiske Befolkning, der forekommer ham at være »de skikkeligeste og godmodigste Folk, der ikke gør nogen Fortræd, naar de ikke bliver meget ondt behandlede«. Men først og fremmest arbejder han utrætteligt hos sin indfødte Lærer i Peking. »Jeg har helt maattet lære om igen«, skriver han; og til Tider er han ved at fortvivle over sin langsomme Fremgang, frygter at det er for sen en Alder at lære Kinesisk i og klager over sin »raadne Hukommelse«. I Virkeligheden skinner det dog igennem, at han efter de første Vanskeligheders Besejring gør rivende Fremskridt; og han indskrænker sig ikke blot til Opnaaelse af Sprogfærdighed, men optager i sig rige Indtryk af kinesisk Kultur; begejstres f. Eks. over kinesisk Teater og er rasende paa sin pedantiske Lærer, der betragter hans Teaterbesøg som det rene Spild af Tid. Et smukt og let tilgængeligt Udtryk for hans Sans for kinesisk Aandsliv er Oversættelsen af de »Tyve sælsomme Fortællinger af Pu Sung-Ling«, som Bianco Lunos Bogtrykkeri udsendte 1937.

Hvilke Planer, Wulff har forbundet med sit Arbejde paa Kinesisk, er naturligvis vanskeligt at sige. Selv afviste han, som før nævnt, enhver Tanke om at have et bestemt Maal for Øje med sine Studier og mente, at det netop var karak-

teristisk for ham stadig at maatte have fat paa noget nyt. Nu da hans Virken er afsluttet, er det dog let at se, hvorledes de nye Omraader, han sætter ind paa, samler sig til et stort Arbejdsfelt, hvis Opdyrkelse bringer ham nærmere og nærmere til det endelige Maal. Paa Hjemrejsen fik han Lejlighed til at opholde sig en 13 Uger i Malajstaterne, hvor det ogsaa var den praktiske Sprogtilegnelse, han først og fremmest kastede sig over, særlig med Opmærksomheden henvendt paa fonetiske Forhold. De 11 Uger, han tilbragte i Kuala Kangsor i Sultanatet Perak, benyttede han til med indfødt Lærer at gennemgaa Udtalen af Stedets malajiske Dialekt. Det er ganske vist kun en Dialekt ved Siden af mange andre, der baade i Ordforraad, grammatisk Bygning og Udtale adskiller sig fra andre Malajsprog; men et malajisk Højsprog findes ikke — bortset fra det ved Hofferne talte Sprog, der forøvrigt ogsaa er forskelligt de forskellige Steder. Derfor er der stor Interesse knyttet til Gennemarbejdelsen af en saadan Dialekts fonetiske Ejendommeligheder, selvom Wulffs Iagttagelser — hvad han selv var ganske klar over — maa modtages med de Forbehold, der er selvfølgelige, hvor det drejer sig om en enkelt Lærers Undervisning. Sine Resultater forelagde Wulff i den paa fine Bemærkninger om Betoning og Akcentforhold rige Afhandling: »Beobachtungen über die aussprache des malayischen im Sultanat Perak« (Acta orientalia IV).

Med Afslutningen af sin Rejse til Østen synes Wulff at have tilendebragt Indsamlingen af det Sprogmateriale, hvorpaa han kunde basere Sammenfatningen af de vidtstrakte Sprogomraader. Han supplerede sin Viden, navnlig med Henblik paa Behandlingen af Vilh. Thomsens Indskriftmateriale, ved Ophold i Helsingfors og Leningrad 1926 og blev samme Aar Lektor i Kinesisk ved Universitetet, en

Stilling der 1928 ændredes til et Docentur i østasiatiske Sprog med særligt Henblik paa Kinesisk. 1934 blev han Medlem af vort Selskab, og samtidig begyndte den mest produktive Periode i hans Forfatterskab.

Det første større Værk, hvori han bevidst arbejder hen imod Virkeliggørelsen af sine Teorier, er det 1934 i Selskabets Historisk-filologiske Meddelelser udsendte »Chinesisch und Tai«. Arbejdet har stor metodisk Værdi ved den Maade, paa hvilken han paaviser Slægtskabet mellem Kinesisk og de forskellige Tai-sprog, blandt hvilke Siamesisk er det vigtigste. Baade Kinesisk og Siamesisk er Eenstavelses-sprog; i begge spiller Tonehøjden en stor Rolle som Betydningsformidler; begge Sprog mangler en virkelig Formlære; men ved Siden heraf ligner de hinanden i den beslægtede Anvendelse af Ordstilling, Verbalkomposita og Numerativer, hvorved de adskiller sig fra de indonesiske Sprog. Ved Sammenligning af Lydlæren i Kinesisk og i Tai-sprogene mente Wulff at kunne rekonstruere sidstnævnte Sprogs gamle Tonesystem og identificere det med det kinesiske; han mente ogsaa at have fundet en Forklaring paa de gaadefulde siamesiske Tonebetegnelser og opstillede en ny vel gennemtænkt Transskription af Siamesisk. Endelig paaviser han ved Sammenligning af Dobbeltformer Tilstedeværelsen af Infixer i Siamesisk og finder Spor af samme Orddannelsesmiddel i Kinesisk. Wulffs Arbejde er af største Betydning for Opfattelsen af Forholdet mellem de behandlede Sproggrupper; og er dets Resultater end ikke godkendt uden Forbehold af Fagvidenskaben, saa er der ikke Tvivl om, at der her er skabt et Grundlag, Fremtiden vil bygge videre paa. Sin Tanke om Infixernes Betydning i paagældende Sprog uddyber han i sit næste Arbejde »»Musik« und »Freude« im Chinesischen« (Hist.-fil. Medd. 1935), hvor

Infixernes Tilstedeværelse i Siamesisk understreges, deres Paavisning i tidligere Kinesisk fastholdes, og Omraadet for deres Anvendelse udvides.

Efter disse ved deres Problemstilling saa betydningsfulde Afhandlinger fulgte under Titlen »Sang hyang kamahāyānan mantrānaya« (Hist.-fil. Medd. 1935) en Oversættelse og Kommentering af en oldjavansk Bearbejdelse af 42 buddhistiske Sanskritstrofer, der anvendtes ved Indvielsesritus for Munke og Lægfolk og har ledsaget bestemte sakrale Handlinger; de stammer fra Indien, er sikkert ikke forfattede paa Java. Wulffs Hovedindsats i denne Forbindelse er Behandlingen af den oldjavanske Kommentar til Sanskritstroferne, og hans Noter bringer et rigt leksikografisk Materiale; selve de gamle Strofers religionshistoriske Betydning synes at have ligget ham fjernere.

Hermed er Rækken af de vægtige Arbejder, Kurt Wulff selv naaede at udsende, sluttet. En Undersøgelse af den kinesiske Tænkter Laotses »Tao te king« kan ventes udgivet af V. Dantzer. Men det Værk, der lige til det sidste beskæftigede ham fremfor alt andet, og som skulde blevet hans opus magnum, naaede han ulykkeligvis ikke at se fuldført. Det skulde danne en foreløbig Afslutning paa hele hans Værk og paa alle de fra saa mange Sider foretagne Angreb paa Hovedopgaven, nemlig Demonstrationen af Sammenhæng mellem de sino-tibetanske Sprog, de austriske Sprog i snævrere Forstand og de malayo-polynesiske. Lykkedes det end ikke Wulff at fuldføre den stolte Bygning, saa foreligger der dog som efterladt Arbejde en Afhandling: »Über das verhältnis des Malayo-polynesischen zum Indochinesischen«, hvoraf i hvert Fald saa meget er bragt i Form, at man er klar over baade det Maal, der sigtes paa, og de Veje, ad hvilke det skal naaes. Tidligere Forskere

som W. Schmidt og Conrady havde opstillet Hypoteser om Slægtskab mellem henholdsvis austro-asiatiske og malayo-polynesiske og mellem austriske og sino-tibetanske Sprog, men uden at levere nogen overbevisende Argumentation for deres Ideer. Wulffs Undersøgelser gaar ud paa at paavise, at der findes saa vidtgaaende Overensstemmelser baade i Ordforraad og i Ordbygningen — og det af fundamental Art —, at de malayo-polynesiske og de indo-kinesiske Sprog maa være to Grene af en og samme Sprogstamme. Med Wulffs Konstatning af disse Slægtskabsforhold vilde vi for Fremtiden maatte regne med een vidtstrakt Sprogæt, der omfattede de i Tibet, Kina, Bagindien, paa de malajiske Øer, paa Stillehavsoerne og mod Vest helt hen til Madagaskar talte Sprog. Hvorledes Fremtidens Sprogvidenskab vil stille sig til dette epokegørende Forsøg, kan der selvfølgelig ikke siges noget om. Der foreligger Tilslutning fra linguistisk Side og mere reserveret Anerkendelse fra sinologisk. At de austro-asiatiske og tibeto-burmanske Sprog ikke er blevet Genstand for samme indgaaende Behandling som andre af de undersøgte Sprog, beror vel ikke udelukkende paa, at Wulff blev afbrudt midt under sit Arbejde. En Undersøgelse af, hvorvidt de for Slægtskabet afgørende Fænomener findes ogsaa i disse Sprog, eller eventuelt hvorfor de ikke findes her, vilde antagelig have været en nærliggende Opgave for videre Studier, saa vel som en Redegørelse for den nyeste kinesiske Oldsprogsforsknings Indflydelse paa de vundne Resultater. Men ethvert videnskabeligt Arbejde er jo kun et Led i Løsningen af en uendelig Opgave, og ingen vil kunne underkende Værdien af dette vægtige Indlæg i et Spørgsmaal af vidtrækkende Betydning. Det i Afhandlingen fra 1908 paabegyndte Værk kunde ikke have faaet

en smukkere Afslutning end denne af virkeligt Storsyn prægede efterladte Fremstilling.

Om sit Arbejdes Værd nærrede Wulff selv ingen Tvivl, og han hørte i Sandhed ikke til de Forskere, der bruger for store Ord om egen Indsats. Han var tværtimod en meget beskeden og reserveret Mand, der altid holdt sig nøje til en rent saglig Vurdering af sine Resultater og lod sin Person træde helt i Baggrunden, som det stemte bedst med hans Karakters Noblesse og Loyalitet. Paa fjernerestaaende kunde han virke tør og altfor forsigtig; i Virkeligheden var han helt anderledes. Hans Forhold til Videnskaben havde nærmest Karakter af en Besættelse; som han engang sagde: Videnskabsmand bliver man jo kun, naar man absolut ikke kan lade være. Han var en lidenskabelig Dyrker af sin Videnskab; sommetider kunde man faa det Indtryk, at han regnede den Tid for spildt, som han ikke kunde hellige sit Arbejde. Hans Arbejdskraft var uhyre; endnu faa Maaneder før hans Død kunde man træffe ham ved Skrivebordet arbejdende med voldsom Energi trods de ulideligste Smerter. Videnskaben tog ham helt, men ydede ham til Gengæld overmaade lykkelige Stunder. Sin Flid og sin metodiske Træning kunde han takke for sine vidtstrakte Kundskaber og sin præcise og paalidelige Udnyttelse af dem. Men hverken Flid eller Træning kunde have frembragt det fineste i hans Forskning: hans selvstændige og idérige Sprogbetragtning. Vi vil mindes Kurt Wulff som en af de danske Sprogforskere, der har gjort den originaleste Indsats i deres Videnskab.
